

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: kommunalsjef
Arkivsaksnr.: 17/118-21

Arkiv: 145

HANDLINGSPLAN 2018 - 2021 - ÅRSBUDSJETT 2018

Ferdigbehandles i:

Kommunestyret

Saksdokumenter:

- Konsekvensjustert budsjett for perioden 2018 – 2021 utarbeidet av rådmann
- Kontrollutvalgets forslag til budsjett for perioden
- Hemne kirkelig fellesråds forslag til budsjett for perioden

Saksopplysninger:

Lovgrunnlaget for kommunens budsjett og økonomiplanarbeid finner vi i kommunelova § 44, 45 og 46.

§ 44. Økonomiplan.

1. Kommunestyret og fylkestinget skal en gang i året vedta en rullerende økonomiplan.
2. Økonomiplanen skal omfatte minst de fire neste budsjettår.
3. Økonomiplanen skal omfatte hele kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i planperioden. Planen skal være satt opp på en oversiktlig måte.
4. I økonomiplanen skal det for hvert enkelt år økonomiplanen omfatter anvises dekning for de utgifter og oppgaver som er ført opp, jf. § 46 nr. 6.
5. Planer som omfatter avgrensede deler av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, skal integreres i økonomiplanleggingen og bruken av midler innarbeides i planen.
6. Kommunestyret og fylkestinget vedtar selv økonomiplanen og endringer i denne. Vedtaket treffes på grunnlag av innstilling fra formannskapet eller fylkesutvalget. Ved parlamentarisk styreform skal rådet avgi innstilling som nevnt.
7. Innstillingen til økonomiplan, med de forslag til vedtak som foreligger, skal legges ut til alminnelig ettersyn minst 14 dager før den behandles i kommunestyret eller fylkestinget. Dette gjelder likevel ikke ved innstilling som gjelder endringer i økonomiplanen.
8. Økonomiplanen og endringer i denne oversendes departementet til orientering.

§ 45. Årsbudsjettet.

1. Kommunestyret og fylkestinget skal innen årets utgang vedta budsjett for det kommende kalenderår.
2. Kommunestyret og fylkestinget vedtar selv årsbudsjettet og endringer i dette. Vedtaket treffes på grunnlag av innstilling fra formannskapet eller fylkesutvalget. Ved parlamentarisk styreform skal rådet avgi innstilling som nevnt.
3. Innstillingen til årsbudsjett, med alle de forslag til vedtak som foreligger, skal legges ut til alminnelig ettersyn minst 14 dager før den behandles i kommunestyret eller fylkestinget. Dette gjelder likevel ikke ved

innstilling som gjelder endringer i årsbudsjettet.

4. Kommunestyrets og fylkestingets vedtak om årsbudsjett, samt formannskapetets og fylkesutvalgets saksdokumenter, sendes departementet til orientering.

§ 46. Årsbudsjettets innhold.

- 1. Årsbudsjettet er en bindende plan for kommunens eller fylkeskommunens midler og anvendelsen av disse i budsjettåret. I bevilgninger til formål kan det likevel gjøres fradrag for tilhørende inntekter. Kravet om budsjett hjemmel på utbetalingstidspunktet gjelder ikke for utbetalinger som kommunen eller fylkeskommunen er rettslig forpliktet til å foreta.*
- 2. Årsbudsjettet skal omfatte hele kommunens eller fylkeskommunens virksomhet.*
- 3. Årsbudsjettet skal være realistisk. Det skal fastsettes på grunnlag av de inntekter og utgifter som kommunen eller fylkeskommunen kan forvente i budsjettåret.*

- 4. Årsbudsjettet skal være stilt opp på en oversiktlig måte. Kommunestyrets eller fylkestingets prioriteringer, samt de målsettinger og premisser som årsbudsjettet bygger på, skal komme tydelig fram.*
- 5. Årsbudsjettet skal være inndelt i en driftsdel og en investeringsdel.*
- 6. Det skal budsjetteres med et driftsresultat som minst er tilstrekkelig til å dekke renter, avdrag og nødvendige avsetninger.*
- 7. I årsbudsjettet kan det avsettes midler til bruk i senere budsjettår.*
- 8. Departementet kan gi nærmere regler om årsbudsjettet og innstilling til årsbudsjettet. I disse reglene kan det stilles krav om oversikter over inntekter og utgifter for kommunens eller fylkeskommunens samlede virksomhet.*

Kommuneplanens samfunnsdel legger tydelige føringer på hva som skal prioriteres i perioden. Skal vi lykkes med å nå de vedtatte målene, er det viktig å sikre at alle beslutninger er i tråd med denne planen og de vedtatte verdiene. Planen for perioden 2014 – 2026 ble vedtatt av kommunestyre 25 februar 2014 i K.sak 2/14.

Handlingsplanen angir konkrete driftrammer og investeringer for de nærmeste fire år. Kommunens målsettinger, resultater og strategier for videre utvikling vil framgå av planens innhold. Gjennom handlingsplanen fastlegger kommunestyret den økonomiske kursen i Hemne kommune for de 4 neste årene. Planen skal imidlertid rulleres hvert år slik at det er mulig å justere kursen i takt med endrede forutsetninger.

Årsbudsjettet er identisk med første året i økonomiplanen. Alle tall i planperioden er i faste priser (2018 nivå).

Med bakgrunn i økonomiske rammer har rådmann utarbeidet et konsekvensjustert budsjett. Dette gjøres for å få en bedre oversikt over den økonomiske handlefriheten i planperioden. Med utgangspunkt i inneværende års budsjett vises konsekvensene av å opprettholde dagens aktiviteter gjennom hele perioden.

Målformuleringene i samfunnsdelen er gjengitt i sin helhet. Handlingsprogrammet for perioden er knyttet mot de enkelte mål. Tiltak knyttes til målene.

RÅDMANNENS KOMMENTARER

Organisasjonen som helhet

En organisasjon må vedlikeholdes for at medarbeiderne skal kunne være i stand til å levere som forventet av innbyggere og politikere. Det er i de siste åra satt av lite midler til kompetanseheving og organisasjonsbygging. Verden er i endring og kompetansebehovet endrer seg med det. For å bygge og vedlikeholde en organisasjon og en organisasjonskultur, må det settes av tid og rom til at en kan møtes samtale rundt mål, rammer og virkemidler. Dette er behov som eksisterer uavhengig av kommunereformen, men er ytterligere aktualisert i forhold til den endring som kommunen skal gjennom. Ledersamlinger er et savn. Det bør derfor settes av midler sentralt til samlinger og kompetansebygging i tillegg til midler på den enkelte enhet.

Kommunereformen

Arbeidet med kommunereformen er nå godt i gang. Til å gjennomføre prosessen er Snillfjord (1/3), Halså og Hemne tildelt ca. 36 mill. kr. Bevilgningen disponeres i sin helhet av fellesnemnda som er oppnevnt for å forberede sammenslåingen. En stor del av summen vil gå med til den digitale sammenslåingen (IKT). Handlingsplanen 2018 – 2021 vil gå 2 år inn i ny kommune. Hvordan inntekter og utgifter vil se ut innenfor den nye kommunen i årene 2020 og 2021 har vi ikke oversikt over enda. Vi har derfor valgt å nulle ut årene 2020 og 2021 med endret inntekt ny kommune i det kosekvensjusterte budsjettet for disse to årene. Detaljene og oversikten vil vi sannsynligvis ha mer klart for budsjettåret 2019. Planen er å lage et «skyggebudsjett» for 2019 som en forberedelse til ny kommune i 2020.

Vi må allerede nå vurdere investeringer som vil belaste den nye kommunen. Intensjonsavtalen har en formulering om at «Kommunene er enige om at større investeringer med kostnad over kr. 5. mill. i inneværende valgperiode skal forelegges fellesnemnda, dette for ikke å binde opp et framtidig kommunestyre. I praksis betyr dette å unngå å sette i gang prosjekter som ikke allerede ligger inn i gjeldende budsjett og økonomiplan».

Formannskapet må ta stilling til hvordan budsjettprosessen i Hemne skal kjøres i forhold til fellesnemnda med hensyn til informasjon, uttalelse eller lignende.

Den nye kommunen må også etter hvert vurdere hvordan behov for kontor plass for administrasjonen skal løses. Det blir behov for noen flere kontorplasser. I første omgang kan utfordringen løses med leie, men etter hvert må en nok tenke at eksisterende rådhus i Hemne må utvides noe.

Alle fagområder og tjenester skal gjennomgås og vurderes i prosessen mot ny kommune. Representanter for de ansatte på de aller fleste områder skal delta i arbeidsgrupper som skal forme tjenestene i den nye kommunen. Det skal brukes begrensede ressurser på planlegging for egen kommune i de to årene som ligger forut for sammenslåingen.

Eiendomsskatt

I statsbudsjettet ligger det pr. dags dato forslag om å ta ut begrepet «verk og bruk» fra lov om eiendomsskatt. Det ligger også et forslag på å ta bort anledningen til å skrive ut eiendomsskatt på kraftlinjer. Konsekvensen er at eiendomsskatt fra Wacker Holla blir sterkt redusert. Den største konsekvensen kommer som følge av at metanolfabrikken på Tjeldbergodden omfattes av lovendringen. Hemne får ca. 6 mill. kr årlig i eiendomsskatt fra Aure. Totalt vil endringen medføre mellom 7,5 og 9 mill. kr. i inntektsskatt. Jeg viser ellers til egne kommentarer i pkt. 7.3 – inntektstforutsetninger.

Status og utfordringer

Som organisasjon er Hemne kommune inne i en god utvikling; Vi produserer tjenester som folk stort sett er fornøyd med, og det er en positiv energi i forhold til å forbedre oss der vi ikke er gode nok. Det er ro i organisasjonen og vi scorer bra på medarbeiderundersøkelsen. Budsjett disiplinen er god og vi har god kontroll så langt i 2017. Klimaet mellom politikk og administrasjon oppleves som godt. Kort sagt; vi har gode forutsetninger for å kunne jobbe med de riktige tingene.

Den store utfordringen kommunen er i ferd med å møte, er endring i befolkningssammensetningen (demografisk utvikling). Det blir flere eldre over 80 år. Det er anslått at ca. 25% av aldersgruppen 80+ har behov for heldøgns omsorgstilbud. Som framlagt på budsjettkonferansen, viser utviklingen at Hemne kommune innen relativt kort tid må planlegge og bygge botilbud. I tillegg må det legges inn ressurser til personell. Inntektssystemet er bygget opp slik at det skal fange opp endringene. Utfordringen Hemne kommune har, er å vri prioritet fra barn / unge til eldre. Det er ikke penger nok til å drive med etablerte strukturer mens behovet dreier i en annen retning.

Digitalisering

Den nye kommunen skal sys sammen digitalt. Det innebærer at alle digitale løsninger skal gjennomgås, vurderes og eventuelt skiftes. Nye tidsriktige løsninger skal etableres. Dette er kostbart, og en stor del av engangstilskuddet til ny kommune vil gå med til dette.

Oppvekst

Antall barnefødsler i, og tilflytting av barn til Hemne kommune de siste 10 årene tilsier at vi per dags dato har en overkapasitet på skolene i kommunen. Jfr Hemne kommune sin Skolebruksplan. Dette betyr at vi bruker mer penger på skolene pt enn hva vi faktisk må. Nybygd 4-7 avdeling på Sodin er tatt i bruk. Det gjenstår da å ferdigstille administrasjonsfløy og SFO. Dette er finansiert og godt i gang.

Det siste som må tas er uteområdet og trafikkløsning. Dette må sees på som et eget prosjekt mht prosjektering og investering. Prosjektering ligger inne som tiltak. Kostnadsoverslag vil komme som følge av dette. Det vil bli fremmet egen sak om finansiering av tiltaket når kostnadsoverslaget er klart. Rådmannen har her tenkt å foreslå bruk av investeringsfond.

Helse- og omsorg

Hovedutfordringer vil være å opprettholde faglig forsvarlige tjenester innenfor kostnadsrammen, samt ta høyde for økt etterspørsel etter tjenester og boliger, jf. endring i befolkningssammensetning, nye brukere og oppgaver til kommunene.

Nye brukere og oppgaver krever ny kunnskap, og til dels spesialisert kunnskap. Sykdomsbildet endres og blir mer komplekst. Dette fordrer flere personer til å utføre oppgavene, økt kompetanse, flerfaglighet og helhetlige koordinerte tjenester.

Det vil være behov for økt satsning på velferdsteknologi. Den teknologiske utviklingen gir mange muligheter, men også utfordringer. Det kreves at kommunen vet å nyttiggjøre de teknologiske mulighetene som foreligger og utvikles, samt sikre forsvarlig bruk av teknologien.

Hvordan kommunen skal løse behovet for heldøgns omsorgsplasser, er under utredning. Kommunen har brukt Ressurssenter for omstilling i kommunene (RO) som rådgiver i en prosess for å kartlegge og finne framtidens tilbud.

Enhet for teknisk, miljø og landbruk (TLM)

Driftssiden er anstrengt; både når det gjelder vedlikeholdsmidler og personell. Kommunen har solgt en god del kommunale boliger de siste to-tre åra. Dette reduserer behovet for vedlikehold, men det påvirker inntektene til kommunen på grunn av at husleie for en stor del har gått inn i drift.

Kommunens drikkevannskilde med renseanlegg viser seg nå å ikke være framtidsrettet. Det innebærer at kommunen må finne både ny drikkevannskilde og bygge nytt renseanlegg. Dette er kostbart, men vil prinsipielt måtte belastes selvkostområdet. Det gjenstår da politisk sett å vurdere hva som er akseptabelt avgiftsnivå.

Kommunen har fått såpass omfattende pålegg når det gjelder brannstasjonen, at det i prinsippet betyr bygging av ny brannstasjon. Denne er under prosjektering. Kostnadene er ikke kjent enda. Det er ellers foreslått flere tiltak som går på å bygge opp fond til vedlikehold bygg, vedlikehold vei og flomsikring vassdrag.

Investeringer

Følgende investeringsprosjekt er i gang: Sodin skole og boliger for funksjonshemmede i Tiendebursvegen.

I økonomiplanperioden er det behov for å vurdere investeringer i plasser for heldøgns omsorg. Kommunen står foran relativt store utfordringer med øket antall eldre over 80 år. Dert er vanlig å anta at 25% av befolkningen 80+ har behov for sykehjemsplass.

Prioritering av tiltak – drift:

Økte ressurser til helse- og omsorg – både forebygging og omsorg.

Prioritering investering:

Planlegging plasser for heldøgns omsorg i tråd med økende behov.

Ny drikkevannskilde

Brannstasjon

Prosjektering uteområde og trafikkkløsing Sodin skole

Rådmannens framlegg til konsekvensjustert budsjett må sees på som et uferdig arbeidsdokument som skal formes sammen med formannskapet.

Rådmannens tilråding:

